

NÉPLAP

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT KELETMAGYARORSZÁGI KERÜLETÉNEK NAPILAPJA

Vajúdnak a hegyek

és megszületik a nevelésű kis egér... jut eszünkbe a régi latin közmondás a tegnapi első debreceni népbíróági tárgyalással kapcsolatban. Hónapok óta vajúdnak a hegyek... A rengeteg vajúdnak óriási politikai munkát, energiát emésztett fel. A rengeteg munka eredményeként megszületett a Népbíróóságok felállításáról szóló rendelet. Az út, ami a rendelet papírjától az életben a megvalósulásig vezetett, hosszú volt és nehézkes.

Almos lassúság és paragrafusragás terpeszkedett el a politikai mezőny felett, már-már úgy látszott, hogy a Függetlenségi Front politikájába a reakció gáncsoló és fékező hatása a harcos közönség, a demokrácia önvédelme helyett ölelkező semmittevést csempész. Úgy látszott, hogy a sok beszéd elleplezi a tétlenséget, amikor nagynehezen mégis megjelent a hír, hogy a kormány székhelyétől szolgáló Debrecenben mégis megtartják az első népbíróági tárgyalást.

Tegnap ez is megtörtént. Azonban a demokráciáért aggódó tömegek jogos és sok kifogást emelhetnek ezzel a tárgyalással szemben.

Odaállítottak egy harmincszoros gyilkos nyilas suhancot, aki fiatal kora ellenére, emberek tömegét végezte ki és emberek tömegének kivégzéséhez nyújtott segédkezett. Az ítélet a nyilas suhancot ötévi fegyházbüntetéssel sújtotta. Nem tévedés, nem elírás: a többszörös gyilkosságnak csak ötévi fegyház lett a büntetése... Enyhítő körülmények figyelembevételével. Ezek az enyhítő körülmények a suhanc fiatal kora és csökkent beszámíthatósága voltak.

Nem mehetünk el szó nélkül e mellett az ítélet mellett. Mert Szöllösi bármennyire fiatal volt is, a gyilkosságok sorozatát mégis csak elkövette. Elkövette pedig kényszer nélkül. Senki sem vitatta, hogy valaki is kényszerítette volna a gyilkosságok elkövetésére. Ha pedig ilyen fiatalon el tudta követni a gyilkosságokat, tudjon lakolni is érte. Ha fiatal korban banális bűncselekményekben megtevéd valaki és azt kevesebbel büntetik, mint a felnőttet — megértjük. De az ember élete nem játék, ebben a tekintetben nem lehet az enyhítést tekintetbe venni.

Ez vonatkozik a népbíróági rendelethez, amit időszerű lenne megszigorítani, éppen a fiatalok nyilas suhancok nagy száma miatt.

A másik enyhítő körülmény a csökkent beszámíthatóság volt. Ebben a kérdésben is következetesen kellene érvényesíteni a mai idők követeléseit. Nem tudjuk ugyanis megérteni, mi módon

Tolbuchin csapatai elérték az osztrák határt

Szombathely és Kaposvár felszabadult — 80.000 német halott és 50.000 fogoly Kelet-Poroszországban — A szövetséges csapatok elfoglalták Duisburgot, Mannheimet és Majna-Frankfurt túlnyomó részét

Naponta több mint egy hadosztálynyi német fogoly nyugaton

Moszkva, március 29. (MTI) A Szovjet Tudósító Iroda jelenti: A 3. bjelorusziai arcvonal csapatai március 28-án Königsbergtől délnyugatra folytatták a szétvert ellenséges csapatok maradványainak megsemmisítésére irányuló harcaikat. A március 27-én lefolyt harcokban az arcvonal csapatai a következő hadizsákmányt ejtették: 222 ágyút, 223 aknavetőt, 430 géppuskát, 22 páncélozott vontatót, 35 rádióállomást és 15 gépkocsit.

A 2. bjelorusziai arcvonal csapatai március 28-án

rohammal elfoglalták Gdynia városát, fontos haditengerészeti bázist

és Keleti-tengeri kikötőt. A Gdyniáért lefolyt harcokban harcoló csapataink mintegy 9000 német katonát és tisztet ejtettek foglyul, azok közül nagymennyiségű fegyverzetet és különböző hadianyagot zsákmányoltak. Ugyanakkor az arcvonal csapatai kemény harcok után elfoglalták Danzig városának nyugati részét és megtisztították az ellenségtől a város egyik kerületét.

A 2. ukrainai arcvonal csapatai folytatták támadásukat és március 28-án

Szövetséges tankkötélékek már 100 km-re rohannak a Rajnától keletre

London, március 29. (MTI) Nyugaton a szövetséges hadseregek üldözik a németeket. Kesselring visszavonulása több szakaszon meneküléssé fajult.

Naponta átlag több mint egy hadosztályra való német hadifoglyot ejtenek és a német

elfoglalták Győr és Komárom városokat, a németek védelmének Bécs irányában fekvő fontos támaszpontjait.

Ügyszintén harcok közepette 44 más helységet is elfoglaltak.

A 3. ukrainai arcvonal csapatai tovább fejlesztve támadásaikat,

átkeltek a Rába-folyón és március 28-án elfoglalták Csorna és Sárvár városokat,

amelyek fontos vasúti csomópontok voltak és az Ausztria határához vezető utakat fedezték, valamint 150-nél több más helységet.

Március 27-én az egész arcvonalon megrongáltunk, illetve megsemmisítettünk 190 német harckocsit és rohamlöveget, Légiharcokban és légvédelmi ágyúink tüzevel lelőttük az ellenség 96 repülőgépét.

Március 28-ra virradó éjjel nehézbombázó repülőgépeink csapásokat mértek az ellenség katonai célpontjaira, bombázták Pilau kikötőjét, Szombathely vasúti csomópontot szintén bombatámadás érte, bombázták Moravska-Ostrava városát is Csehszlovákiában. A bombázás eredményeképpen Pilau kikötőjében nagy tüzeket figyeltek meg, az ellenség tíz szállítóhajóját bombatalálat érte.

katonaszökevények száma rohamosan növekszik.

A hadművelési titoktartás miatt jelenleg még nem közölték sok olyan helynek a nevét, amelyet már elértek a szövetségesek. Minden jel arra mutat, hogy igen

nagy a zürzavar a német vezérkar soraiban.

Montgomery 21. hadseregcsoporthja

Bocholt és Dorsten között áttört a német vonalakon és a wesztfáliai lapály nyílt térségein száguld előre Münster felé.

Emmerichet és Bocholtot elfoglalták a brit gárdacsapatok. A németek Montgomery jobbszárnyán még mindig ellenállnak. A 9. amerikai hadsereg a Ruhr-vidéket veszélyezteti, itt is összeomlóban van a német védelem. Az amerikai csapatok 5 kilométerre vannak Mülheimtől. A szövetségesek tegnap már csak 10 kilométerre voltak Essentől, alig nagyobb távolságra Gelsenkirchentől. A pilóták szerint mindenütt a fejetlenség, menekülés és összeomlás képe bontakozik ki.

Az 1. amerikai hadsereg újabb villámszerű előretöréssel elfoglalta Giessen városát, a páncélos előretörések mindenféle irányból átvágják az utakat. Az egyik hadoszlop máris elfoglalt Giessentől északra egy várost a Kasselbe vezető úton. Hodges tábornok csapatai

24 óra alatt legalább 30 kilométert nyomultak előre és több mint 100 kilométert hagytak maguk mögött a Rajnától keletre.

A hadsereg egy másik csoportja dél felé tört, hogy csatlakozzék Patton tábornok kötelékéhez. Ez az előretörés elvágott egy körülbelül 6000 főnyi német erőcsoporthat, amelynek legnagyobb része páncélosokból állt.

A 3. amerikai hadsereg még

lehet valaki ötévi fegyházra beszámítható, de életfogytiglanira már nem. A bűncselekmény, a sokszoros gyilkosság elkövetésénél beszámítható volt, mert pontosan azt a parancsot teljesítette, amit elrendeltek neki. Miért nem beszámítható ma a büntetés kiszabásánál? De megkülönböztetés az ilyen fiatalok bűnöző hajlamú egyének bűnözők maradnak öt év múlva is. A bűnöző hajlam — a bűnözők lélektana szerint — változhatatlan: az ilyen egyének a társadalomból való teljes kikö-

zötése feltétlenül szükséges. Következésképpen kell lenni: ha beszámíthatatlan — elmebetegintézetben a helye; ha beszámítható, tettéért teljes mértékben felelnie kell.

Ez az első és — valljuk be — erősen kifogásolható népbíróági tárgyalás és ítélet azonban a jövőt illetőleg általános következtetések levonását is kívánja. Fokozni kell az iramot a demokrácia ellenségének kiiktatásában, fokozni az erőfeszítéseket a nép ellenségei ellen folytatott harc-

ban. Nem szabad megengedni el-lanyhulást a küzdelemben, mert az építés munkája is csak akkor folyhat eredményesen, ha a mult bűneinek kiséprése erélyesen folyik. Meg kell gyorsítani a Népbíróóságok tárgyalásának ütemét, meg kell szigorítani az igazolási eljárásokat, mert a demokrácia harcának ellanyhulását a reakciós törekvések a maguk javára ki-használhatják. A demokrácia pedig nem bűnbocsánat, hanem pallos, mely ücsujt az ellenségeire.

néhány ponton átkelt a Rajnán, kiverte a németeket Offenbach, Hanau és Aschaffenburg városokból. Patton tábornok csapatai Frankfurt felé megsejlték, de az északi dombokról a német tüzérég még mindig ágyúzza a város egyes részeit. A híres 4. hadosztály 40 kilométert tört előre északnak. Patton tábornok bajorországi káprázatos előretöréséről nem engedtek részletes híreket közölni. A németek szerint

ez a haderő elért egy várost, amely Aschaffenburgtól ötven kilométerrel keletre van.

A szövetséges offenzíva arcvonalának déli végénél a 7. amerikai hadsereg rohamosan halad előre.

Szakadatlan bombázás a menekülő német csapatokra

London, március 29. A rossz időjárás miatt a szövetséges repülőgépek tegnap csak 3 ezer felszállást hajtottak végre, de a csatától menekülő német oszlopok ideális céloknak bizonyultak. A hadművelet olyan szédülétes gyorsasággal ontakoznak ki, hogy a bombavetőknél adott utasításokat tegnap 20 percenként kellett módosítani. Montgomery főhad-

Egyik hadosztály behatolt Mannheimbe, egy másik oszlop pedig elfoglalt több helységet Darmstadtól 20 kilométerre.

A német ellenállás szórványos. Az előretörő amerikai haderők hullámaival a Rajnán át hadianyag és ember utánpótlás áradata követi. A fegyver- és benzinszállító oszlopok maximális sebességgel hajtának előre, hogy lépést tudjanak tartani a hatalmas iramban előretörő tank-kötetekkel. Minden körzetben nőttön-nő a hadifoglyok száma. A 7. amerikai hadsereg egyetlen hadosztály 7000 foglyot ejtett. Óráról-órán nő a hadizsákmány. A németek sok tankot kénytelenek benzinhiány miatt elhagyni.

szállításán most óránként tűznek ki új hadműveleti térképeket. Ezer amerikai nehéz bombavető 350 vadászgép kíséretében tegnap Berlint és Hannovert támadta, más bombavető rajok mélyen behatoltak Németország fölé, olajlevegőt támadtak Paderborn közelében. Német vadászgép-ellenállás nem volt. A német főváros felett egyre gyengül a léghábrító tűz.

Április közepére befejeződik a földosztás Hajdú megyében

A Hajdúság városaiban, községeiben serény munka folyik. A parasztság széles tömegei által megválasztott Földigénylő Bizottságok összeírták már az igénylők és a szétosztandó földek nagy részét. Indul a földmérés és az új gazdák földhözjuttatásának munkája.

Húsvét után való héten csak-nem mindenütt befejezik a földreform végrehajtását,

csak egy-két helységben nem tudták még a dolgozók a reakció mesterkedését, ravasz propagandáját letörni. Ahol egyes demokratikus pártok nem értékelik eléggé a földreform megvalósítását, nem dobják be minden erjüket a nagybirtok mielőbbi sikeres felszámolásának küzdelmébe, ott akadózik a nagy, történelmi munka.

PÜSPÖKLADANYBAN

a nincstelenek és törpebirtokosok szával között többek közt szétosztják a katolikus egyház 22 ezer holdas nagybirtokait is. A demokratikus pártok példás együttműködése itt gyors munkát ígér.

KABA

paraszti is bejelentették már követeléseiket a szétosztandó 2500 hold földre. Az igénylők zöme, kb. hatszáz ember, már bediktálta adatait a Földigénylő Bizottság irnokának. A bizottság a közeli napokban munkába állítja a tapasztalt, hozzáértő parasztokat: kímélni annak rendje-módja szerint a község határát. Ez a feladat vár a hét végén

NADUDVAR

szakértő földművesekre is. Az a baj, hogy itt kevés a kímélni való, úgyhogy a nádudvariak el is járnak illetékesekhez határuk kiszélesítése érdekében. 1200 igénylőt a szűk határ nem elégít ki, a múltban is Kúsijszegré és a püspökladányi vallásalapítvány birtokára jártak Nádudvar nincstelenjel munkába. Most az általuk eddig is megművelt földhöz való hasznukat kérik.

Üzletei a helyszere

Piac-utca 22. szám alatt megnyitottam

Takács Sándorné

óra, ékszer, ólomkristálykereskedő
Magas árat fizetek ékszer, óra, arany és ezüstneműért.

Amilyen lendülettel, öntudattal követték ősi, földhöz való jogát Nádudvar, olyan nagy mértékben topog egy helyben

HAJDÚSZOBOSZLÓ

föld nélküli népe. A Magyar Kommunista Párt harcos csapata nehezen birkózik meg a dolgozók tehetetlenségével. Hiányzik a többi pártok erőyes támogatása. A parasztok a reakció szájából sokat hallott hamis okoskodásait húzódoznak a föld igényléstől. Alig-alig jelentkeztek összejárára, majd csak akkor fognak Hajdúszoboszló dolgozóit nagyot nézni, amikor a környező falvak parasztsága már saját, jogos földjén fog gazdálkodni és ők még mindig mások kihalásait szolgálják.

Még a kis

TÉTETLEN

is az első között lesz a földreform rendelet alapos végrehajtásában. Április hó első napjában közel ezer hold földet osztanak szét háromszáz igénylő között.

FÖLDESEN

sincsenek nagyon bőviben az osztandó földek. 1500 hold körül jár az egész, de Berettyóújfalú gazdag határából valószínűleg jut néhány száz hold még a földesieknek is, úgyhogy itt is megtalálják számításukat az igénylők.

Az összeírás munkáját teljesen elvégzte

HAJDÚSZOVÁT

Földigénylő Bizottsága is. Közel ötszáz paraszt jelentette be igényét a szovát háborús bűnösök elkobandó földjére. 1700 holdnál többre nem igen számíthat Hajdúszovát becsületese, földre váró népe, hancsak Debrecen határából ki nem hasitanak nekik egy jó darabot.

Debrecen nagy határából várja a magajussát

MIKEPÉRC

sok száz igénylője is, mert a közel 1800 holdból nem futja mindenkinek. A mikepércesi dolgozók rátermettségükkel előljárnak az új honfoglalásban: már osztják is szét a község határát.

Hajdú megye falvaiban, városaiban gyors ütemben lököt az élet. A parasztság kemény fába vágja fejszéjét. Tudja, hogy nem lesz egykönnyű megművelni új tulajdonát. Megfeszített munkájával, elszántságával akarja megmutatni, hogy a kismémmizet magyar parasztság érdemes a föld birtoklására.

R. I.

Megtörtént a földosztás Tiszanagyfaluban

Nyíregyháza, március 28. Tiszanagyfaluban, Szabolcs vármegyének dadai felsőjárásában 1945 március 25-én felosztották a földet.

Tiszanagyfalu kis község, Rakamaztól néhány kilométerre délre. Jelent pontosan 4000 lakost, nagybirtokok és több száz földesúri birtok közé ékelve. A községnek magának mindössze 1200 holdnyi birtoka van, míg a határban a Dezewffy grófok földje magában 4000 holdat tesz ki. A falu népe teljesen nincstelen, mint szerie Magyarországon sok helyütt. Zselléreként és részesmunkásként, sommás aratómunkásként tengődött évről-évre, vagy évszázadról-évszázadra. Látástól vakulásig dolgozott. Nyári hajnalban már 3 órakor szedelőzködtek asszonyok, leányok, legények vegyesen, mentek ki a földre és csak a sötét estevel jöttek haza. Így ment ez nap mint nap. A táplálék ezer és ezer tanu megállapítása szerint sem volt egyéb napról-napra, évről-évre, mint hagyma kenyérral és habart vizes leves. Miért? Mert 80 filléres napszámából nem telhetett többre. Így élt Tiszanagyfalu népe, ki zselléreként, ki béresként, vagy részesmunkásként, teljes anyagban, erkölcsi és szellemi kiszolgáltatottságban a reakció nagybirtokos urainak kezén.

Sajben András rendőrfőkapitány jött ki Nagyfaluba az ünnepélyes földosztásra a Megyel Földrendező Tanács részéről. Egy hazaáruló nyilas tisztevezető 600 holdas birtokán kezdődött meg az osztás. A földmérés eszközök, karók, láncok — készenlétben vannak. Bemérték a földet, gyorsan, gondosan leverték a karókat, mert ki értené jobban a földméréshez, mint a magyar paraszt, aki minden talpalattnyi földet számon tartott, amelyet valaha elvettek tőle.

Lépjének elő Bodrogi András, Munkácsi Mihály, Dazon Mihály földművesek — választja ki Sajben András rendőrfőkapitány az igénylők közül az első

A Vármegyei Földbirtokrendező Tanács

felhívja Hajdú vármegye földműves lakosságának figyelmét a földművelésügyi miniszter tájékoztatójában „a községi földigénylő bizottságok hatásköréről és működéséről“ megjelent következő cikkre.

„A rendelet végrehajtása ne zavarja a termelés rendjét. Ha tehát a felosztásra kerülő ingatlanon a tavaszi mezőgazdasági munkálatokat a kis haszonbirtok már megkezdte, az igényjogosultnak az ilyen birtokon a föld kimérhető ugyan, de ebben a gazdasági évben a földet

a kis haszonbirtok művelik és a termést ők elveik.

Ilyen esetekben az igényjogosult a termés betakarítása után, de legkésőbb október elsején veheti a földet művelés alá.

Tehát, aki már földet munkába vett, nyugodtan dolgozza meg. A termés azé, aki a földet megműveli.

A Vármegyei Földbirtokrendező Tanács rendes üléseit minden nap délután 3 órakor tartja a városháza I. emelet, 16. szobában. Felhívjuk a tanács tagjait, hogy ezen feltétlenül jelenjenek meg.

A Városi Földigénylő Bizottság hivatalos helyisége a városi adóhivatal 42. számú szobájában van. Bejárat a Sas utcán felül kapun. Hivatalos órái egész nap reggel 8 órától. Felhívjuk a Városi Földigénylő Bizottság tagjait, hogy 30-án reggel 8 órakor a hivatalos helyiségben feltétlenül jelenjenek meg.

Veszek és eladok

szoba, konyhabútor, rekamié, folett, székeket, szőnyegeket, férfi és női bundakabátokat, férfi és női ruhaneműket, író és varrógépet, gramofon-lemezeket.

MEZEI GYULA

Vörösmarthy-utca 12. sz.

három nincstelen. — Vegyék őrök birtokotokba a földet, amelyet az ideiglenes nemzeti kormány juttatott nektek.

8-9 gyermekes család mind a három és mind a háromnak egy-egy fia önként jelentkezett a magyar nemzeti hadseregbe. Lassú, szinte ténförgő és botladozó léptekkel állnak fel a 12-12 holdas föld szélére és szemmel láthatóan ellenállhatatlan meghatottság keríti őket hatalmába. Bodrogi András leborul a földre, átöleli és a végre megvalósult álom hatása alatt a kemény sorsú és ezer szenvedésben megedezett magyar megcsókolta az első rögöt, amelyet magának mondhatott. Igen, így történt. És sirt a falu körülötte...

Megszólt Sajben András rendőrfőkapitány, aki maga is 14 esztendőig földetlőr, zsellérmunkás volt és közölte, hogy mint a Szabolcsmegyei Földrendező Bizottság tagja örök tulajdonba adja át a földeket új gazdájának.

Az új birtokosok azonnal fogadalmat tettek, hogy a földet, ha a pusztán két kezükkel is, azonnal megművelik.

— Ez lesz az öröm — mondják — ez lesz a munka. A saját földünkön dolgozol. A falu pedig egyhangúlag zúgta rá: „A föld nem marad megműveletlenül, arról mindnyájan gondoskodni fogunk, akik itt vagyunk. Nem érdemel földet, aki nem műveli meg. Ha pedig még egyszer el akarnak venni tőlünk a földet, a pusztán öklünkkel is megvédelemmezzük azt.“

Így történt. Este, a szerény ünnepélyességgel megrendezett vacsorán és pohárköszöntés közben többször gondoltam arra, hogy egész életem legerősebb vágya volt, hogy ezt egyszer megérem. Boldog vagyok, hogy megérhettem a mesét, amíg valóság lett, bár ezer évig váratott magára.

Harsányi Zoltán.

Megérkezett Budapésre a Szovjetunió első élelmiszerszállítmánya

A Szovjetunió kormánya — mint a „Néplap“ megírta — 20.000 tonna élelmiszert adományozott Budapestre és a bányavidék lakói részére. Az első szállítmány, elsősorban liszt és hús, már meg is érkezett Budapestre. A sokezer kilométeres orosz vasútvonalakon a legnagyobb gondossággal és szakértelemmel kezelték a szovjet hatóságok a szállítmányt. A hús olyan frissen érkezett meg Budapestre, mintha csak a vágóhidról hozták volna.

Rövid külföldi hírek

A san-franciscoi értekezletre kiküldött szovjet delegáció feje Gromiko, amerikai szovjet nagy követ lesz.

London, március 29. (MTI) Sztálin marsall tegnap díszvacsorát adott Benés csehszlovák köztársasági elnök tiszteletére, amelyen jelen volt többek között a csehszlovák miniszterelnök és külügyminiszter, valamint sok más diplomata, továbbá Molotov külügyi népbiztos, a szovjet kormány és hadsereg több magasrangú tagja.

Washington, március 29. (MTI) Az amerikai haderők elfoglalták Cebu szigetének hasonló nevű fővárosát, amely a Fülöp-szigetcsoport második legnagyobb városa. A kikötő körzete szinte érintetlen. Anyahajókról felszállt amerikai gépek ismét támadták a Riu-Kiu-szigetek különféle célpontjait.

Egységben van a földműves nép ereje!

Ne engedjétek, hogy a reakció éket verjen a mezőgazdasági munkások, a törpebirtokosok és a kiscgazdák közé!
Zúzzátok szét az egész parasztság ősi ellenségét: a földesúri reakciót!

A magyar nép nevében...

Első tárgyalásán két ügyben ítélte a debreceni Népbíróság

Csütörtök reggel kilenc órakor a Déry Múzeum előadótermében összeült a debreceni Népbíróság, hogy első tárgyalásán ítéletet mondjon két fasiszta bűnös, Szöllősi István és Soltész István ügyében. Már jóval kilenc óra előtt megtelt a Déry Múzeum előadóterme. A hatóságok vezetői és jogászok közönség mellett nagyon sok érdeklődő jött el a nép ítélszékének tanácskozására.

Már elmúlt kilenc óra, amikor a Népbíróság első tanácsa Tomola Béla elnökkel az élén bevonult a terembe. Elfoglalta helyét Jávor Iván dr. népbíró és a védő asztala mellett dr. Léway Zoltán ügyvéd, hivatalból kirendelt védő. A közönség lelkesen tüntet a Népbíróság mellett.

A következő percben kinyílik a jobboldali ajtó és két fegyőr bevezeti és a Népbíróság asztala elé állítja Szöllősi Istvánt, akit a népbíró 30 rendbeli gyilkossággal vádol. Szöllősi sápadt, vézna fiatalember, haja homlokába nőtt és a tárgyalás egész folyamán sunyin tekintget szét maga körül.

A tárgyalást vezető kérdésre elmondja, hogy 1927 március 13-án született Debrecenben, hat elemi végzet, büntetve nem volt.

— Azzal vádolja a népbíró, hogy maga önként jelentkezett az SS-be, Budapesten 20 embert kivégezt, résztvett a pesti Dunaparton más alkalomkor is törvénytelen kivégzéseken. Megértette a vádat?

— Nem — feleli szemét lesütve Szöllősi, azután kicsit gondolkodik: — Megértettem, csak nem felel meg a valóságnak.

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem. Én nem tettem el embereket láb alól.

— Eddig másként beszélt! A rendőrségen mindent beismer! Hát most mondja el, hogy került maga az SS-be?

Szöllősi a tárgyalásvezető kérdéseire ezután elmondja, hogy Debrecenben jelentkezett SS-katonának.

— Elelmiszerraktárt őriztem — mondja. — Azután a nyilasok által elfogott zsidók mellett teljesítettem őrszolgálatot.

— Mi történt ezekkel a zsidókkal?

Szöllősi hallgat. Azután kicsit dadogva elkezd:

— A nyilasok kivitték a zsidókat éjszaka a Dunapartonra és miniket is odaküldött az SS-parancsnokság. Én a pesti oldalon voltam harminc társammal. A hátunk mögött álltak az SS-tisztek. A parancsnok pisztolylovást adott le, amire nekünk löni kellett. Én tüzeltem, de nem láttam, hogy a zsidók lebuktak volna.

— Hogy állították fel a zsidókat? — kérdezi a tárgyalásvezető.

— Arccal a Duna felé. Előzőleg a nyilasok levelekötötték őket, csak alsónadrág volt rajtuk.

Rendőrségi vallomások szerint még kétszer vett részt ilyen tömegverenzésben Szöllősi István. A bíróság előtt most mindent tagad.

Léway Zoltán védő egy iratot mutat be, amely szerint a vádlott az egyik pesti javítóintézetben volt a nyáron, oda idézték be

augusztus 12-én. Szöllősi zavaros válaszokat ad a védő kérdéseire, sokszor nem is válaszol. A bíróság ezután ismertette az orvosszakértők véleményét, amely szerint a nyilas suhanc korlátoltan beszámítható.

Ezután általános figyelem közben Jávor Iván tartotta meg a vádbeszédét.

— A Népbíróság a legfontosabb és a legszebb kötelességét teljesíti, amikor Magyarország demokratikus életéből kizárja azokat, akik nem oda valók. A vádlott, akit először állított a népbíró elé, most itt össze-vissza beszél. Pedig a nyomozás adatai szerint nem vitás, hogy elkövette azokat a cselekményeket, amelyekkel az ügyészség vádolja. Szöllősi nem volt beteg, hiába védekezik most ezzel. Egészségi állapota az SS-nek megfelelt. Az SS a német hadsereg legbizalmasabb szolgálata volt, neveléses az a védekezés, hogy őt ott őrizték. Ellenkezőleg, ő őrizte másokat. Szöllősi István bűnös harminc ember meggyilkolásáért, harminc család szerencsétlenné válásáért. Egyike azoknak, akik miatt rombadőlt ez az ország és ehezük Budapest. A legsúlyosabb büntetést kérem.

Léway Zoltán mondotta el ezután védőbeszédét. Először a vádlóknak a népbírói eljárásban viselt szerepéről beszélt, majd a közönség állandó közbeszólása mellett válaszolt a vád állításaira.

Az eljárás befejeződött, a népbírók visszavonulnak, hogy ítéletet hozzanak Felőrás tanácskozás után ismét bevonult a bíróság, a közönség feláll és Debrecenben először elhangzik:

„A magyar nép nevében!”

Tomola Béla törvényszéki tanácselnök ezután ismerteti az ítélet rendelkező részét. A Népbíróság bűnösnek mondja ki Szöllősi Istvánt, mert tettese volt emberek törvénytelen kivégzésének és ezért az enyhítő körülményeket, fiatal korát és korlátolt beszámíthatóságát tekintetbe véve, öt évi fegyházra ítélte.

Az elítélt megnyugodott, a népbíró fellebbezett az ítélet ellen. Szöllősi elvezetik és már a következő vádlott áll a Népbíróság elé: Soltész István 52 éves kereskedősegéd, aki a Nyilaskeresztes Pártnak szolgálatvezetője volt Debrecenben. Eddig 2 hónapi fegyházra volt ítéelve sikkasztásért.

— Nem érzem magam bűnösnek abban, amivel most vádolnak. 1939-ben voltam a nemzeti szocialista pártnak tagja és a párt szolgálatvezetője, 10—15 emberem volt. Ők ügyeltek arra, hogy a párt helyiségében fegyverem legyen. Az embereknek gumibotot adtam.

Jávor Iván vádbeszédében rámutatott arra, hogy a vádlott sze-

rencsés ember, mert a Vörös Hadsereg felszabadító csapatai megakadályozták abban, hogy súlyosabb bűnököt kövessen el. Debrecen már felszabadult akkor,

amikor az ország sok más helyén a nyilas szolgálatvezetők, akik a párt tényleges hatalmával rendelkeztek, a pártszolgálat tagjainak gumibotját géppisztollyal cserélték ki. Soltésznak erre már nem volt módja.

A Népbíróság rövid tanácskozás után 1 évi internálásra ítélte Soltész Istvánt és ezzel az első tárgyalási nap befejeződött.

Kinevezték a Népbíróságok Országos Tanácsának tagjait a tegnapi minisztertanácson

A kormány tagjai Miklós Béla miniszterelnök elnöklésével szerdán délután minisztertanácsot tartottak,

Miklós Béla miniszterelnök bejelentette, hogy Szentgyörgyi Albert professor Budapesti kívánja folytatni tudományos munkásságát. Elvi határozatot kért a minisztertanácstól, a laboratórium költségeinek biztosítására, amihez a minisztertanács készsége hozzájárult.

Erdei Ferenc belügyminiszter jelentést tett arról, hogy a politikai rendőrség sokakat őrizetben tart, ezek ellenőrzésére repülő bizottságokat küld szét, majd előterjesztette a közigazgatás ideiglenes rendezéséről szóló tervezetet, amelyet a minisztertanács némi módosítással elfogadott. Eszerint megszűnik a főszolgabírói tisztség, helyette járási főjegyző van beiktatva. A közigazgatási tisztviselők igazolásánál az ujjakra nézve is politikai bizonyítványt kell kérni attól a nemzeti bizottságtól, amely előző állandó lakóhelyükön működik. A polgármesteri és helyettes polgármesteri állás nincs képesítéshez kötve, ellenben visszaállítják a szakszerűség biztosítására a tanácsülés hatáskörét.

Valentiny / goston igazságügy-miniszter előterjesztést tett a nép-

bíróságok országos tanácsának kinevezésére.

Az igazságügyminiszter bejelentette, hogy a népbíróságok országos tanácsába a pártok egy-egy tagot beküldtek. Az igazságügyminiszter a tanács vezetésével dr. Bojta Ernő Béla tanácsagot bizta meg. Egyben az igazságügyminiszter népbíróvá szedte dr. Kerekesházy József törvényszéki bírót hozta javaslatba, akit a minisztertanács népbíróvá szedte ki is nevezett. Ennek folytán a népbíróságok országos tanácsa működését megkezdi.

Farago Gábor közellátásügyi miniszter jelentést tett Budapest ellátásáról, amelyet a Vörös Hadsereg nagyszerű segítsége megmentett. Az első szállítmány: 100 vagon liszt és 10 vagon hus már meg is érkezett Budapestre.

Vörös János honvédelmi miniszter javaslata szerint minisztertanács az 1. gyalogezredet vitéz Kiss Jánosról, az 1. őrszázadot pedig Bajcsi Zsilinszky Endréről nevezte el. A miniszter javaslata értelmében megszűnik a karpaszományosi kedvezmény, a honvédségi épületek visszakérülnek a honvédség tulajdonába.

A minisztertanács este 8 órakor ért véget.

Halálra ítélte

a nyiregyházi népbíróság két gyilkos fasisztát

Először ült össze a nyiregyházi népbíróság dr. Varga János elnöklésével. Két háborús bűntény szerepelt a Népbíróság tanácsa előtt. Először Tomkó János és Biel Sándor kemencsel napszámok állottak a bírák előtt. A múlt év októberében, amikor váltózt harcokban a községből elvonuló szovjet csapatok néhány sebesültet hagytak hátra és a sebesülteket a lakók gondjaira bízták, a sebesülteket állítólagos felbujtásra gyűléses módon puskaállással megölték. A vádat képviselő dr. Pozsonyi Márton népbíró vádbeszéde és a védő meghallgatása után a bírák mind a két vádlottat kétéltállal halálra ítélték.

A népbírói tárgyalás második vádlottjaként két nagykarolyi lakos, Sajtos József és Papp János állottak a bírák elé. A vád szerint ugyancsak a múlt év októberében, amikor a németek rövid időre ismét benyomultak a már felszabadított Nagykarolyba és a menekülő munkaszolgálatosok után kutattak, ez a két ember volt, aki több rejtőzködő munkaszolgálatos nyomára vezette a német katonákat. A bírák tekintetbe véve a bizonyítékok meglehetősen hiányosságát, valamint Sajtos József fiatal korát, Papp Jánost két és fél évi fegyházra és három-

évi hivatalvesztésre, Sajtos Józsefet pedig egyévi börtönrre ítélték. Az ítéletbe mind a két vádlott megnyugodott.

Az V/119. Gestapo-ügynök

A budapesti politikai rendőrség letartóztatta Király Pál ismert budapesti liberális hírlapírót, az „Esti Kurir” című szabadelvű lap volt rendőri rovatvezetőjét. Király Pál bevallotta, hogy a Gestaponak V/119. szám alatt nyilvántartott ügynöke volt. Míg a többi zsidó a legnagyobb terror alatt roskadozott, Király vígan élt, zsebében a Gestapo igazolványával. A besugó ügyében a népbíróság rövidesen ítéletet mond.

A P O L L O - M O Z I

Mai műsor:
Nagy magyar film.
Csak 16 éven le ültéknek!

Két leány az utcán

Előadások kezdete: fél 2, 3 és fél 5, Husvét mindkét ünnepén d. e. 11 órakor is.

C s o k o n a l - s z i n h á z

Ma pénteken március 30-án
nincs előadás
szombaton, március 31-én
Huszka Jenő magyar tárgyú
nagyoperettje

Gü. Baba

bemutató előadás
Előadás kezdete 4 órakor

HIREK

Küldjön ki bizottságot a kormány a debreceni „Katyn” titkának felderítésére

Tömegsirt találtak a debreceni lőtéren. Ártatlan emberi életeket oltott ki néhány nappal a város felszabadulása előtt, még a Horthy — Lakatos-rezsim végnapjaiban néhány SS-katonára és néhány magyar csendőr — mint arról a „Néplap” csütörtöki számában részletesen beszámolt. Az SS. géppisztolyos és a csendőrpuskák szaporán dolgoztak ezekben a hónapokban. Később szalaszta pribékek gépfegyvergyőlei irtották az ártatlan emberek ezreit és tizezeit. Feleségek hiába várják azóta haza férjüket, gyermekek apjukat. Senki sem tudja, mi történt velük. Valahol talán — éppugy, mint október első napjaiban Debrecenben — hevenyészett gödör elé állították őket és néhány perc múlva

életlenül hullottak a földre. Egy kis Katyn borzalmi elevenednek meg a néhány szemtanu elbeszélése nyomán, akik résztvettek a szörnyű debreceni sírgödör megásásánál. Kiknek a holttestét takarja a 60 cm-es földréteg, miért állították őket a gödör elé és miért dördült el az SS. és a csendőrség felőlük fordított gépfegyvere? Bizottság feladata, hogy világot vessen a debreceni Katyn megdöbbentő titkára és pontosan felderítse, mi történt a debreceni lőtéren azon a bizonyos októberi délelőtt. A hetven ismeretlen áldozat emléke kívánja, hogy borzalmas haláluk részletei a nyilvánosság elé kerüljenek és a bűnösök bünhődjenek.

A Földművelésügyi Minisztérium a felmerült vitás esetekkel kapcsolatban közli az érdekeltekkel, hogy a Földreformrendelet végrehajtásánál alapvető szempontnak tekintik, hogy a **rendelet végrehajtása ne zavarja a termelés folytonosságát.** Ha tehát a felosztásra kerülő földön a tavaszi mezőgazdasági munkálatokat a kishaszonbérlek már megkezdtek, az igényjogosultaknak az ilyen birtokon a föld kimérhető ugyan, de ebben a gazdasági évben a földet a kishaszonbérlek művelik és a termés is őket illeti.

Budapestten letartóztatták Budinszky Sándort, a Rádió közismert bemondóját, aki egyik legelkessebb hirdetője volt a nyilas „eszmének”. Budinszky szakállt növesztett és pályamunkásként rejtőzött a rendőrség elől — eredménytelenül.

Április 2-án választják meg az Ideiglenes Nemzetgyűlés budapesti és környéki képviselőit. Budapest 60, a környék 40 képviselőt küld a nemzetgyűlésbe. 26 kommunista, 26 szociáldemokrata, 22 szakszervezeti kiküldött, 4 parasztpárti, 6 polgári demokrata, és 16 kisgazdapárti képviselő között oszlanak meg a mandátumok. Ezen kívül 8 közéleti személyiséget hívnak meg az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe.

Benedek András előadása a debreceni Szabadegyetemen. Ma, pénteken délután egyenegyed 4 órakor dr. Benedek András, a Csokonai-színház dramaturgja a debreceni Szabadegyetemen a modern drámáról tart előadást.

A Magyar Közlöny 12. számában a vallás- és közoktatásügyi miniszter Gáborján Szabó Kálmán debreceni ref. tanítóképzőintézet igazgatóját tanügyi tanácsossá, dr. Kardos László tanárt miniszteri osztálytanácsossá és Ormós Lajos ref. népiskolai igazgatót tanügyi előadóvá a VI. fizetési osztályba kinevezte. Dr. Kéri László tanárt tanügyi fogalmazóvá nevezte ki. A debreceni egyesített fiúgimnázium igazgatójával Molnár András áll. gimn. tanárt bízta meg. Dr. Szabó Magdolnát a debreceni áll. Fazekas Mihály gimnáziumba rendes tanárrá kinevezte. A belügyminiszter Borbás Józsefet városi számtisztte, Bagossy Magda, Kovács Margit és Borbély Judit városi kezelőket városi számtiszttekké nevezte ki. — A közellátásügyi miniszter a nyersbőrök gyűjtésének és forgalmának előmozdításáról, a mezőgazdasági termények 1944—45. gazdasági évre érvényes árának megállapítása és a kenyér legmagasabb árának megállapítása tárgyában adott még ki rendeleteket.

A magyar honvédség műszaki csapatai anyagának biztosítása céljából felkérem a szállítóképes cégeket, illetve ipari vállalatokat, hogy személyesen, vagy írásban közöljék, hogy milyen feltételek mellett tudnak szállítani az alábbiakat:

a magyar honvédelmi minisztérium műszaki osztályának Debrecenbe kell eljuttatni. Kérjük az üzemi megbízottak támogatását. A miniszter rendeletéből András sk. vk. ezredes, katonai főnök.

A traktortulajdonosok a mezőgazdasági üzemanyag átvétele végett március hó 30-án, pénteken a Déli-soron lévő FANTÓ olajtelpen feltétlenül jelenjenek meg. Polgármester.

Konyhakerti földek kiosztása szombaton az Alvinczy-téren a Csapókerthben. Igénylők jelzőkarókat hozzanak. A bér négyszögölenként 10 fillér, a helyszínen fizetendő.

PÁRTHIREK

A Magyar Kommunista Párt helyiszervezete felhívja önműlő iparos párttagjait, hogy ma délután 4 órakor Ferenc József-út 59. szám alatti párt helyiségben jelenjenek meg.

A Magyar Kommunista Párt kerületi szervezete Domokos Lajos-u. 28. alatt április hó 1-én, vasárnap délután 3 órakor párt házavató ünnepélyt tart. Szórazkötő műsor. Tanc este 8 óráig.

SZAKSZERVEZETI HIREK

A nyomdász munkások 12-es bizottsága vasárnap d. e. fél 10 órakor az egyesület székházában ülést tart.

Bevonult nyomdászok hozzátartozói részére segélykifizetés ma, pénteken reggel 8—9 óráig, Apafi-u. 16. sz. alatt.

A nyomdász szakosztály húsvét első napján, délelőtt fél 11 órakor a Szabadság-nyomda irodahelyiségében szakosztályi ülést tart. A tárgysorozat fontossága miatt a tagok feltétlenül megjelenését kéri az elnökség.

A fodrász és kozmetikus üzletek nagy-pénteken és húsvét első napján déli 12 órakor zárnak. Húsvét másodnapján az üzletek egész nap zárva maradnak.

Az István-malmi munkások és kegydíjasok pénteken, március 30-án d. u. 2 órakor fizetési felvétele végett Arany János-u. 2. sz. alatt jelenjenek meg.

A bőripari munkások vasárnap, április 1-én délelőtt 9 órakor közgyűlést tartanak a szakszervezeti székházban.

Lapunk legközelebbi száma a közbejött ünnep miatt vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.

Felelős szerkesztő és kiadó: DR. TARISKA ISTVÁN.
Szerkesztő: RADÓ ISTVÁN.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Ferenc József-út 28. II. emelet.
Telefonszám: 254.

Előfizetési árak: Egy óra 15.— P
Negyedévre 45.— P

Nyomatott a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat körforgógépén Debrecen, József királyi herceg-utca 16. szám.
Felelős nyomdaigazgató: Ménes János.

LAPZÁRTA UTÁN

Moszkva, március 29. Sztálin marsall ma két rendkívüli napi-parancsban adta hírül, hogy Tollbuchin tábornagy csapatai elfoglalták Szombathelyet és Kapuvárt és elérték az osztrák határt; Kelet-Poroszországban a Frisches Haff partján teljesen megszűnt a német ellenállás, a 3. bjelorusziai arcvonal csapatai a legutóbbi 16 nap alatt 80.000 német halottat és 50.000-nél több hadifoglyot számláltak meg és nagy hadizsákmányt ejtettek.

London, március 29. A szövetséges csapatok Németország bel-seje felé történő előnyomulásuk során elfoglalták Duisburgot, Mannheimet és Majna-Frankfurt tulnyomó részét; az élkötelékek Münster és Fulde előtt állanak.

Petőfi-mozgó volt Vigszinház)

Mai műsor:
HARRY BAUR és Jeanine Crispin
Vágyakozás
című ragyogó francia filmje
Legújabb orosz hiradó

Előadások: 1/2, 3, 1/5, vasár- és ünnepnap d. e. 11-kor is. — Pénztárnyitás 12-kor, vasárnap 10-től.

Meteor-mozgó

Március 30-án pénteken

Orosz film!

Filmhangverseny

Előadások kezdete: 3 és fél 5, órakor. — Pénztárnyitás 2 órakor

ALLÁS

Házvezetőnőknek ajánljuk urinő, esetleg gyermekek mellé tanyára is menne. Németül is beszél. „Idegen” Post restante. 654

Konvenelós vagy bentkosztos kocsis felvételük Látóképnél, Péterfia-dűlő Csirkés-tanya. 693

Mindenes szakácsnőt el-sejére felveszek Berzéki műterem, Piac-utca 38. 694

Jóhaból való fiú fűszerez tanulóknak felvétetik. Szövetkezet, Csapó-utca 35. 696

Keressék gyermek mellé egy idősebb nőt vagy egy magános asszonyt. Puzdra utca 5. sz. 683

Masamódeleányt, önállóan dolgozó azonnalra felvesz a Borossy nőikalap szalon. Batthyány-utca 4. 677

Gépen gomblyukozni tudó nőket, vasalónőt és varrónőket felvesz Vágó Lajos Tiszántúli fehéremű üzem Vár-u. 2. félemelet. 864

Kötélgyártó és kendergerebenező segédeket felveszek Eszenyi Lajos kötélgyártó mester Debrecen, Monostorpályi-út 82. 664

Konvenelós cseléd azonnal felvétetik Ondód, Veréb-dűlő. 30. 718

Egyedül álló zsidó urhoz (feltétlenül tisztességeshez) házvezetőnőnek el-mennék. Cím Bercsényi-utca 57. 854

ÜZENET

Keress az édesanyja, Kovács Sándorné Ungvárról leányait: Kovács Gittát és Mátyus Jenőné Elzát. Adjanak életjelet. 690

Keressm fiamat Tondor Zsigmondot, legutóbb Budapest 4. sz. postán teljesített szolgálatot. So-sorúszárról mint beteg Budapestre került kórházba. Állítólag a németek elvitték. Aki tud róla, értesítse szüleit Tondor Zsigmondot Derecskén. 691

LAKÁS

Idősebb pesti házaspár 2 hétre bútorozott szobát keres belvárosban. Cím a kiadóban. 692

Bútorozott szoba kiadó. Andrássy-u. 101. 686

Tiszta bútorozott szobát, konyha használatával azonnalra kivenne jól fizető orvostanhallgató házaspár. „Modern” jellegű. 685

Bútorozott szobát tisztességes helyen kívennék egyedül álló nő. Cím Bercsényi-u. 57. 853

Háromszobás, komfortos házat, kevésbé ronggáltat is megvételre keresek. Cím: Vagyontmentő Bádogos-utca 1. 314

Kettő vagy háromszobás komfortos lakást bérbé, mielőbbi beköltözésre, belterületen keresek, kisebb javításokat vállalom. Cím: Vagyontmentő, Bádogos-utca 1. 612

EGYÉB

Felkérem mindazokat, akik Zrínyi-u. 4. sz. házból tűzifát, takaréktűzhelyet, vaskályhát, fűzőedényeket stb. elvittek, haladéktalanul szolgáltatásuk vissza Batthyány-u. 22. sz. alá. Magos. 674

Egy nagy helyiséget keresek, lehetőleg a város belterületén kocsifényező műhelynek. Cím a kiadóban. 719

Tollat, nyersbőrt és gyapjút legmagasabb napiáron veszek, hívásra házhoz megyek. Bihari, Hatvan-utca 39. 700

Kibombázott óras, munkaasztalt, mérleget, szármokot, alkatrészeket keres megvételre. Homok kert. Domahid-u. 17. 687

Mérleg és súly javítás, vétel, csere, eladás. Fántor mérlegüzemben, Zsák utca 11. sz. Hatvan-utca mellett. 738

Vagyontmentő (Bádogos utca 1. sz.) vételre keres bútorokat, vázákat, nippelket, órákat, modern hálóbútorokat, porcellán és étkészleteket, fehérneműt, ágyneműt, férfi és női ruhákat. 613

Kerékpár, varrógép szakyszerű javítása, Kar-sai műszerész, Magos György-tér 9. emeleten. 688

Egy jókarban lévő 2 lovas fuvaros szekér eladó. Oláh Mihály, Czepes 16. sz. 695

Könyvszekrényt, vagy szép szekrényt venne magasrangú miniszteri tisztviselt. Demokos Lajos 9. 699

Perzsáláb bundát veszek Garai-u. 25. 680

Tetőbádogot és vastagabb lemezet veszek. Le-vencsik, Csapó 87. 681

A „Takarekosság” felkéri igen tisztelt feleit esedékes tartozásuk mielőbbi rendezésére. Iroda Benyáts áruházban. 376

Zománctűzhelyek szak-szerű javítását vállalom. Sérült tűzhelyet veszek. Levenesik, Csapó 87. 681

Egy üzemképes férfi varrógép van eladó. Te-jeiki-utca 17. Kettőt cse-ngetni. 675

Eladok és veszek használt férfi és női ruhát, szövetet és vásznat, minden mennyiségben. Juhász, Hatvan-u. 29. 503

Használjunk békebeli pamutból foszlány st papolót, műrostmentes, ki-adós, amíg van. Favorit, Csapó 24. 865

Egy kétkemencés sü-tőde kiadó Csemete-u. 20

Mozajklapok, Aholit-lemezek, fűrészporgáccsal kapható a Debreceni Működgyárnál. — Fürdő-utca 2.

Szappannakvaló zsíra-déket szappanra becseré-lek, Nagy szappanos. — Berek-u. 3. 776

A honvédelmi minisztérium (volt Siketnéma in-tézet) élkezdje napi áron vásárol húst, zsírt, szalonnát, füstölt árut. Ajánlatot szóban vagy írásban kérem. 855

Veszek, eladok textil-árut, szövetet, vásznat, ágyneműt, női- és férfi fehérneműt. Igazoltt tulaj-donostól. Kertész Sándor Dégetinfeld-tér 3. 687